

Kielce, dnia 29-07-2024

Znak:SO.I.431.7.2024

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**Pani Anna Grajko
Wójt Gminy Łubnice**

Kontrolę w Urzędzie Gminy Łubnice przeprowadzili w dniu 24 czerwca 2024 r. pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

- Agnieszka Skrzyniarz – inspektor wojewódzki - kierownik zespołu kontrolerów
- Ryszard Ksel – inspektor wojewódzki – członek zespołu kontrolerów

na podstawie pisemnych upoważnień do kontroli nr-y: 482/2024 i 483/2024 wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców ŚUW

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

- I. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie zwykłym;
  - sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie zwykłym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*).
- II. - sposób sporządzania aktów stanu cywilnego: urodzeń, małżeństw, zgonów w trybie szczególnym (transkrypcja, odtworzenie, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego);
  - sposób gromadzenia akt zbiorowych dla aktów sporządzonych w trybie szczególnym (*akta zbiorowe: dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktów stanu cywilnego i zamieszczania w nich późniejszych wpisów*);
  - prawidłowość zamieszczania wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych.

III. - sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania);

- sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

Zgodnie z § 18 Zarządzenia Nr 132/2019 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawę szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli zewnętrznej przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach obowiązuje następująca skala ocen kontrolowanej działalności:

- 1) ocena pozytywna – gdy w zakresie objętym kontrolą nie stwierdzono jakichkolwiek nieprawidłowości lub uchybień, albo gdy stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 2) ocena pozytywna z uchybieniami – gdy stwierdzone w toku kontroli uchybienia występowały w sposób powtarzający się, lecz miały one charakter wyłącznie formalny i nie powodowały następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań,
- 3) ocena pozytywna z nieprawidłowościami – gdy stwierdzone nieprawidłowości nie przekraczały założonego dla kontroli progu istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo progu istotności ustalonego na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założonego dla kontroli wykonania zadań,
- 4) ocena negatywna – gdy stwierdzone nieprawidłowości przekraczają założony dla kontroli próg istotności (ze względu na charakter, wartość lub kontekst), albo próg istotności ustalony na podstawie cech ilościowych i jakościowych, założony dla kontroli wykonania zadań.

Kontrolą objęto:

- I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym**
- II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych**
- III. przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń**

Wykonanie zadań w Urzędzie Stanu Cywilnego w Łubnicach oceniam:

Ad. I - pozytywnie z uchybieniami

Ad. II – pozytywnie z nieprawidłowościami

Ad. III – pozytywnie z nieprawidłowościami

Kontrola miała na celu ocenę czy sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie zwykłym oraz w trybie szczególnym oraz zamieszczanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów państw zagranicznych lub rozstrzygnięć innych organów państw zagranicznych odbywają się zgodnie z przepisami prawa, tj.: ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1378 zwaną dalej Pasc), ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 1359 ze zm. zwaną dalej Krio), ustawą z dn. z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.), ustawą z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.) oraz aktami wykonawczymi, w tym szczególnie Rozporządzeniem MSW z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j. Dz. U. 2015 poz. 225 ze zm.), Rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 18 kwietnia 2020 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. 2020 poz. 698) (*obecnie – Rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. 2023 poz. 1023)*), Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia (Dz. U. 2021 poz. 1421 ze zm.) (*obecnie - Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 grudnia 2023 r. w sprawie wzorów karty urodzenia i karty martwego urodzenia Dz.U. 2023 poz. 2733*), Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lipca 2021 r. w sprawie wzoru karty zgonu (Dz. U. 2021 poz. 1448 ze zm.) (*obecnie - rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2023 r. w sprawie wzoru karty zgonu Dz.U. poz. 2734*); Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 2201/2003 z dn. 27 listopada 2003 dotyczącym jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. U. UE.L. 2003.338.1 ze zm.), Rozporządzeniem Rady (UE) nr 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę ((Dz.U. UE. L. 178/1), konwencjami wielostronnymi i bilateralnymi, w tym Rozporządzeniami WE w sprawach z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Ocenia podlegał także sposób wykorzystania blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń oraz sposób przechowywania dokumentów tj. ksiąg papierowych stanu cywilnego, akt zbiorowych, blankietów odpisów i zaświadczeń (bezpieczeństwo ich przechowywania, w tym zachowanie zasad bezpieczeństwa przechowywania dokumentów określonych w ustawie z dn. 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1006).

Wyjaśnić również należy, iż dobór próby poddanej kontroli oparto na osądzie kontrolerów wynikającym z ich doświadczenia zawodowego oraz wiedzy na temat kontrolowanej jednostki, przy czym dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto nie mniej niż 25 przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym;

- w pkt 2 przyjęto nie mniej niż 20% przypadków sporządzenia aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym oraz przypadków zamieszczenia (lub odmowy zamieszczenia) wzmianek lub przypisków na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego;

- w pkt 3 przyjęto sposób wykorzystania nie mniej niż 100 blankietów przekazanych urzędowi stanu cywilnemu.

Jako miernik dla przedmiotu kontroli określonego:

- w pkt 1 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa lub nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych aktów stanu cywilnego (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);

- w pkt 2 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (sporządzania asc z naruszeniem przepisów prawa, nieprawidłowego gromadzenia akt zbiorowych, uznania lub odmowy uznania orzeczenia/rozstrzygnięcia sądu zagranicznego lub innego organu zagranicznego z naruszeniem przepisów prawa) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych zdarzeń (ponad 50% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną);

- w pkt 3 przyjęto ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (blankietów, które nie mają statusu blankietu „czystego”, wykorzystanego do wydania dokumentów lub zniszczonego) w stosunku do ilości wszystkich skontrolowanych blankietów (ponad 5% nieprawidłowości powoduje ocenę negatywną)

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Łubnicach zatrudniona jest na stanowisku Kierownika USC Pani Elżbieta Nowak, która udzielała kontrolującym niezbędnych wyjaśnień.

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

I. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie zwykłym

W kontrolowanym okresie w USC Łubnice sporządzono w trybie zwykłym:

- 1 akt urodzenia,
- 14 aktów małżeństwa
- 17 aktów zgonu

Kontroli poddano 1 akt urodzenia, 14 aktów małżeństwa i 17 aktów zgonu (łącznie 32 akty, 100% zdarzeń) sporządzone w trybie zwykłym.

Akt urodzenia poddany kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2612022/00/AU/2023/763509	tryb zwykły

W okresie poddany kontroli sporządzono w trybie rejestracji bieżącej jeden akt urodzenia. W aktach zbiorowych znajdują się właściwe dokumenty: karta urodzenia, protokół zgłoszenia urodzenia dziecka, sporządzony na właściwym formularzu. Protokół jest podpisany przez osobę zgłaszającą urodzenie i Kierownika USC.

Dowody: akt urodzenia wraz z aktami zbiorowymi, sporządzony w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymieniony w tabeli powyżej

Akty małżeństwa poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia/forma zawarcia małżeństwa
1.	2612022/00/AM/2023/386567	małżeństwo przed kierownikiem usc
2.	2612022/00/AM/2023/439889	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
3.	2612022/00/AM/2023/094834	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
4.	2612022/00/AM/2023/944704	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
5.	2612022/00/AM/2023/153697	małżeństwo przed kierownikiem usc
6.	2612022/00/AM/2023/143853	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
7.	2612022/00/AM/2023/863378	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
8.	2612022/00/AM/2023/340847	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
9.	2612022/00/AM/2023/911333	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
10.	2612022/00/AM/2023/712276	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”

11.	2612022/00/AM/2023/556853	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
12	2612022/00/AM/2023/744113	małżeństwo przed kierownikiem usc
13.	2612022/00/AM/2023/271933	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”
14.	2612022/00/AM/2023/386567	małżeństwo zawarte w trybie art. 1 § 2 i 3 Krio, tzw. „konkordatowe”

Małżeństwa zawarte przed kierownikiem usc: Zgromadzone w aktach zbiorowych dokumenty nie budzą wątpliwości i odpowiadają wymogom prawa. Znajdują się w nich: zapewnienia nupturientów o braku przeszkód do zawarcia małżeństwa (przeszkody - określone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym), protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński podpisane przez właściwe osoby (nupturientów, świadków, kierownika usc). Wszystkie małżeństwa zawierane były w dacie ważności zapewnień.

Przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński następowało w terminie określonym w art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego: „*małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa. Jednakże kierownik urzędu stanu cywilnego może zezwolić na zawarcie małżeństwa przed upływem tego terminu, jeżeli przemawiają za tym ważne względy.*”

W jednym skontrolowanym przypadku (akt o nr 2612022/00/AM/2023/744113) Kierownik USC w Łubnicach pozytywnie rozpatrzyła wniosek o skrócenie terminu oczekiwania na zawarcie związku małżeńskiego wynikającego z art. 4 Krio. W aktach zbiorowych znajduje się wniosek o skrócenie terminu wraz z uzasadnieniem. Zgoda na skrócenie terminu, o którym mowa w art. 4 Krio przybrała jednak postać decyzji administracyjnej, która – biorąc pod uwagę przepisy prawa – nie ma żadnego umocowania prawnego. W powyższym przypadku, kierownik usc winien sporządzić jedynie pisemną informację o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o skrócenie miesięcznego terminu.

Należy wyjaśnić, iż co do zasady: jedynie odmowa dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego następuje w formie decyzji administracyjnej, chyba że sama ustawa Pasc wskazuje inną formę odmowy (np. *odmowa wydania zaświadczenia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa*„, *odmowa skrócenia miesięcznego terminu na zawarcie małżeństwa przed kierownikiem usc – art. 4 Krio i inne – forma pisemnego zawiadomienia*). Pozytywne rozstrzygnięcia z zakresu rejestracji stanu cywilnego przybierają formę czynności materialno-technicznej lub pisemnej zgody. Art. 76 ust. 10 Pasc stanowi: „*Zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem terminu, o którym mowa w art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, kierownik urzędu stanu cywilnego albo konsul udziela na piśmie.*”

Nie ulega wątpliwości, że Kierownik USC w Łubnicach działała zgodnie z przepisami prawa, przechylając się do uzasadnionego wniosku o skrócenie terminu wynikającego z art. 4 Krio, bezzasadnie jednak nadała temu rozstrzygnięciu formę decyzji administracyjnej. Powyższe pozostaje jednak bez

wpływu na ważność i treść sporządzonego aktu i nie wiąże się z negatywnymi konsekwencjami, dlatego opisanej sytuacji nie zaliczono do nieprawidłowości.

Kierownik USC w Łubnicach zobowiązała się do stosowania w przyszłości „uproszczonej” formy zezwolenia na zawarcie małżeństwa w postaci krótkiej, pisemnej informacji sporządzonej w aktach sprawy.

Wszystkie akty małżeństwa sporządzane były z zachowaniem terminu określonego w art. 86 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego: „Kierownik urzędu stanu cywilnego, który przyjął oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, sporządza akt małżeństwa najpóźniej w następnym dniu roboczym.”

Małżeństwa „konkordatowe”: w aktach zbiorowych przechowywane są właściwe dokumenty: zapewnienia nupturientów, zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego.

Zastrzeżenia kontrolujących wzbudził fakt, że zaświadczenia duchownych nie zostały opatrzone datą wpływu do USC w Łubnice (na kilku zaświadczeniach widniała jedynie wpisana odręcznie ich data wpływu). Niemniej, nie budzi wątpliwości fakt, że dochowane zostały każdorazowo terminy określone w art. 8 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (przekazanie zaświadczenia przed upływem 5 dni od dnia zawarcia małżeństwa), a Kierownik USC Łubnice sporządzała akty małżeństw w terminie wynikającym z art. 86 ust. 3 Pasc (najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia od duchownego).

Kontrolujący zalecają jednak, by wpływające zaświadczenia były każdorazowo opatrywane pieczętą z datą wpływu.

Wszystkie małżeństwa zawierane były w dacie ważności zapewnień.

Dowody: akty małżeństwa wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja

Akty zgonów poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2612022/00/AZ/2023/647990	tryb zwykły
2.	2612022/00/AZ/2023/170118	tryb zwykły
3.	2612022/00/AZ/2023/902779	tryb zwykły
4.	2612022/00/AZ/2023/993766	tryb zwykły
5.	2612022/00/AZ/2023/364447	tryb zwykły
6.	2612022/00/AZ/2023/825797	tryb zwykły

7.	2612022/00/AZ/2023/528720	tryb zwykły
8.	2612022/00/AZ/2023/592080	tryb zwykły
9.	2612022/00/AZ/2023/014944	tryb zwykły
10.	2612022/00/AZ/2023/557041	tryb zwykły
11.	2612022/00/AZ/2023/451192	tryb zwykły
12.	2612022/00/AZ/2023/047155	tryb zwykły
13.	2612022/00/AZ/2023/875178	tryb zwykły
14.	2612022/00/AZ/2023/323953	tryb zwykły
15.	2612022/00/AZ/2023/301248	tryb zwykły
16.	2612022/00/AZ/2023/116866	tryb zwykły
17.	2612022/00/AZ/2023/344239	tryb zwykły

Kontroli poddano 17 aktów zgonu sporządzonych w trybie zwykłym.

Dokumenty zgromadzone w aktach zbiorowych do aktów zgonów nie budzą wątpliwości. Przechowywane są odpowiednie części karty zgonu oraz sporządzone na obowiązującym formularzu protokoły zgłoszenia zgonu, podpisane przez osobę zgłaszającą zgon i Kierownika USC.

Treść aktów zgonu: nie budzi wątpliwości

Dowody: akty zgonu wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie zwykłym jako bieżąca rejestracja, wymienione w tabeli powyżej.

Przypiski: zgodnie z art. 25 ust. 1 Pasc: *„Informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz informacje wpływające na stan cywilny tej osoby zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego w formie przypisków.”* W art. 25 ust. 2 Pasc wskazano zaś, *„sporządzając akt stanu cywilnego lub dołączając do niego wzmiankę dodatkową, niezwłocznie zamieszcza się przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby.”*

Obowiązek nałożony powyższym przepisem jest realizowany w USC Łubnice. Należy również podkreślić, iż przypiski zawierają aktualną numerację aktów (tj. numery nadane aktom w elektronicznym rejestrze).

Dane przy akcie: zgodnie z art. 20 ust. 2 i 3 Pasc: *„w rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego dane o obywatelstwie oraz nr PESEL osoby, której akt dotyczy, jeżeli został nadany. W rejestrze stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie urodzenia, oprócz danych określonych w ust. 2, numery PESEL rodziców osoby, której akt dotyczy, jeżeli zostały nadane.”*

Obowiązek nałożony przytoczonym wyżej przepisem jest realizowany w USC Łubnice.

Sposób prowadzenia akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego:

Należy stwierdzić, iż w USC Łubnice akta zbiorowe są prowadzone zgodnie z dyspozycją § 43 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestracji stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1904), który stanowi:

„1. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą.

2. Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą, i prowadzi się je w porządku chronologicznym.”

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Reasumując, realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego (urodzeń, małżeństw, zgonów) w trybie zwykłym została oceniana jako pozytywna z uchybieniami

II. proces sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w polskim rejestrze stanu cywilnego) oraz uznawanie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

W kontrolowanym okresie w USC Łubnice sporządzono w trybie szczególnym:

- 5 aktów urodzenia (w trybie transkrypcji)
- 0 aktów małżeństwa
- 0 aktów zgonu

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Stanu Cywilnego Łubnice nie odnotowano wzmianek dodatkowych oraz nie zamieszczano przypisków w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego, jak również nie odmówiono dokonania w/w czynności.

Kontroli poddano 5 aktów urodzenia (100% zdarzeń).

Akty urodzenia poddane kontroli:

	Numer aktu	Tryb sporządzenia
1.	2612022/00/AU/2023/419882	transkrypcja
2.	2612022/00/AU/2023/442236	transkrypcja
3.	2612022/00/AU/2023/186387	transkrypcja
4.	2612022/00/AU/2023/905949	transkrypcja
5.	2612022/00/AU/2023/962924	transkrypcja

Transkrypcja

Art. 104 Pasc stanowi:

„1. Zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji, może zostać przeniesiony do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji.

2. Transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

3. Transkrypcji podlega dokument, który w państwie wystawienia jest uznawany za dokument stanu cywilnego i ma moc dokumentu urzędowego, jest wydany przez właściwy organ oraz nie budzi wątpliwości co do autentyczności.”

Akta zbiorowe zawierały odpowiednie dokumenty, a mianowicie: wnioski o transkrypcję, oryginały zagranicznych odpisów aktów stanu cywilnego wraz z tłumaczeniami przysięgłymi lub też odpisy wielojęzyczne, dowody wniesienia opłaty skarbowej.

Jak uchybienie należy odnotować, iż w aktach zbiorowych brak jest potwierdzeń odbioru przez wnioskodawców odpisu zupełnego polskiego aktu, którego wydanie jest zakończeniem procedury transkrypcji zagranicznego aktu.

Z 5 aktów urodzeń sporządzonych w trybie szczególnym, 4 zostały sporządzone zgodnie z zasadami transkrypcji tj. wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu. W rubryce „adnotacje” wpisano odpowiednią informację o podstawie sporządzenia aktu, przywołując także zagraniczny dokument, będący podstawą transkrypcji.

W przypadku aktu urodzenia o nr 2612022/00/AU/2023/186387 zasady transkrypcji zostały naruszone. W wielojęzycznym odpisie aktu urodzenia, będącym podstawą dokonanej transkrypcji, brak jest danych dot. miejsca i daty urodzenia rodziców. W sporządzonym polskim akcie urodzenia, Kierownik USC w Łubnicach wpisała natomiast te dane (wynikające z aktu małżeństwa rodziców) w zasadniczej części aktu.

Należy wyjaśnić, że w przypadku, gdy zachodzi konieczność uzupełnienia polskiego aktu o brakujące dane, należy dokonać tego w odrębnym postępowaniu (na podstawie art. 37 Pasc), w formie

czynności materialnotechnicznej, wpisując odpowiednią wzmiankę dodatkową (np. o uzupełnieniu danych na podstawie aktu małżeństwa rodziców.)

Wskazane powyżej naruszenie art. 104 ust. 2 Pasc zakwalifikowano jako nieprawidłowość, bowiem miało ono bezpośredni wpływ na treść aktu: sporządzony akt zawierał w swojej zasadniczej treści dane, które nie wynikały z dokumentu przedkładanego do transkrypcji.

Dodać również należy, iż poza omawianym naruszeniem zaistniałym w przypadku aktu o nr 2612022/00/AU/2023/186387, zasady transkrypcji były przestrzegane przez Kierownika USC w Łubnicach tj. 4 pozostałe akty zostały sporządzone zgodnie z zasadami transkrypcji - dane zawarte w polskich aktach odpowiadały danym zawartym w aktach zagranicznych.

Przypiski, dane przy akcie: (omówiono szczegółowo przy aktach sporządzonych w trybie zwykłym). - uzupełnione

Sposób dokumentowania wniesienia opłaty skarbowej przy sporządzanych aktach: nie budzi zastrzeżeń. W aktach zbiorowych przechowywane są dowody wniesienia opłaty skarbowej w odpowiedniej dla danej czynności wysokości.

Dowody: akty urodzenia wraz z aktami zbiorowymi, sporządzone w kontrolowanym okresie w trybie transkrypcji, wymienione w tabeli powyżej.

Wpisywanie wzmianek dodatkowych i przypisków na podstawie orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Stanu Cywilnego w Łubnicach nie odnotowano wzmianek dodatkowych oraz nie zamieszczano przypisków w aktach stanu cywilnego na podstawie orzeczenia sądu państwa obcego lub rozstrzygnięcia innego organu państwa obcego, jak również nie odmówiono dokonania w/w czynności.

Reasumując: realizacja zadań w przedmiocie sporządzania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w trybie szczególnym (transkrypcja zagranicznego aktu stanu cywilnego, odtworzenie treści zagranicznego aktu stanu cywilnego, rejestracja zdarzenia, które nastąpiło za granicą w rejestrze stanu cywilnego) została oceniana jako pozytywna z nieprawidłowościami. Obszar dot. uznawania orzeczeń sądów zagranicznych i rozstrzygnięć innych organów zagranicznych nie podlegał kontroli z uwagi na brak odnośnych zdarzeń.

III przechowywanie dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń

Pomieszczenie, w którym mieści się Urząd Stanu Cywilnego w Łubnicach usytuowane jest na parterze budynku, okna są zabezpieczone kratami, pokój jest zamykany na klucz. Akta zbiorowe, papierowe księgi, blankiety usc przechowywane są w zamykanych szafach. Sposób przechowywania

dokumentów oraz usytuowanie stanowiska komputerowego z zainstalowanym system „Źródło” nie budzą zastrzeżeń pod względem bezpieczeństwa.

Wskazać następnie należy, iż dla realizacji zadań przez Urząd Stanu Cywilnego w Łubnicach pobrano ze Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w dn. 03.08.2023 r. partię 200 blankietów o nr AG4284501-AG4284700 (nr pokwitowania (119/2023). Kontrolni poddano całą partię 200 blankietów. Korzystając z generowanych w ramach Bazy Usług Stanu Cywilnego raportów, ustalono, iż 161 blankietów miało status „wydany” natomiast aż 39 blankietów w ogóle nie zostało zarejestrowanych w rejestrze stanu cywilnego jako wydane lub zniszczone.

Kontrolujący stwierdzili jednak, że Kierownik USC w Łubnicach prowadzi jeszcze dodatkową ewidencję blankietów, w której oznacza każdorazowo wykorzystany blankiet i cel dla którego został wydany oraz podmiot, który otrzymał odpis oznaczony danym numerem. Dzięki tak prowadzonej ewidencji ustalono, że 39 blankietów, które nie zostały zarejestrowane w rejestrze stanu cywilnego istotnie zostały wykorzystanych dla wydania odpisów.

Oceniając niniejszą sytuację, należy oczywiście jak najbardziej pozytywnie ocenić z punktu widzenia zachowania zasady rozliczalności blankietów (druków ścisłego zarachowania) wprowadzenie dodatkowej ewidencji blankietów, która pozwoliła wyjaśnić, iż blankiety niezarejestrowane w RSC istotnie zostały wykorzystane do wydania odpisów.

Niemniej, biorąc pod uwagę bardzo dużą liczbę (prawie 20%) blankietów niezarejestrowanych w RSC należy zobowiązać Kierownika USC do wykazywania większej staranności w tym zakresie. Jeżeli przyczyną niezarejestrowania blankietu jest brak funkcjonalności systemu w danym momencie, to tego rodzaju problem należy zgłosić informatykom.

Należy także wprowadzić w USC zasadę bieżącego drukowania z RSC raportów wydanych i zniszczonych blankietów. Aby jednak wskazane raporty z RSC mogły spełniać swoją funkcję powinny być na bieżąco analizowane i porównywane ze stanem blankietów fizycznie znajdujących się jeszcze w urzędzie, co prawdopodobnie nie było w dostatecznym stopniu weryfikowane w okresie podlegającym kontroli.

Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika USC Łubnice brak było w usc przypadków zniszczenia blankietów asc. Ustalono także, że w USC są przechowywane pokwitowania odbioru blankietów z UW.

Reasumując: bezpieczeństwo przechowywania dokumentów, wykorzystywanie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i blankietów zaświadczeń zostało ocenione pozytywnie z nieprawidłowościami.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

1. Bezwzględne stosowanie przepisów regulujących zasady transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego do polskiego rejestru stanu cywilnego tj. należy dokonywać wiernego, literalnego przeniesienia treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, a ewentualne brakujące dane uzupełniać w odrębnym postępowaniu (w drodze wzmianki);

2. Dokumentowanie odbioru przez wnioskodawców wydanych po transkrypcji odpisów aktów stanu cywilnego;
3. Opatrywanie pieczętą z datą wpływu wszelkich dokumentów wpływających do usc;
4. Odstąpienie od sporządzania decyzji administracyjnej w przypadku zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem terminu, o którym mowa w art. 4 Krio (zezwolenie powinno przyjąć postać zwykłego pisma/ notatki sporządzonej w aktach sprawy);
5. Skrupulatne rejestrowanie w elektronicznym rejestrze stanu cywilnego wydawanych blankietów asc.

Na podstawie art. 49 ustawy o kontroli w administracji rządowej, proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień/nieprawidłowości, a także o przekazanie – **w terminie 14 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, iż zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od niniejszego wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Skład zespołu kontrolerów:

- 1/ Agnieszka Skrzyaniarz – inspektor wojewódzki – kierownik zespołu kontrolerów,
- 2/ Ryszard Ksel – inspektor wojewódzki – członek zespołu kontrolerów

Józef Bryk
Wojewoda Świętokrzyski